

MATERINSKI, JESIK NAS SVAGDASNJI

marti, 16 martie 2021

Kaže se da uvijek vrijedi onoliko koliko jezika govori. A koliko je dobro govoriti druge jezike ovisi o tome koliko dobro govori svoj materinski jezik. U isto se tako danas njemački (u našim mjestima i među ljudima, mlađima i zrelijima, najzastupljeniji iz objektivnih razloga i odlaska većine naših sunarodnjaka u zemlje njemačkog govornog područja) pa engleski, pa talijanski, francuski, španjolski i naravno rumunjski koji nam je skoro isto kao i materinski. A kako stvari stoje s materinskim jezikom? Osim što se u isto u školi književna i standardna varijanta, kako stoje stvari s našim mjesnim autohtonim govorom? U isto ga od malih nogu, ako ga naši roditelji govore, što, barem zasada jest tako, odnosno, u našim se obiteljima, iako brojno prepolovljenima, materinski još uvijek govori. No što se događa kasnije?

Ovo pitanje možda pomalo zvuči i tužno, no nažalost, posljednjih smo godina svjedoci naglog smanjenja govornika našeg materinskog jezika. Što zbog odlaska naših u druge države, što zbog mladih koji odlaskom u Rim ili u druge gradove pomalo "zaboravljaju" govoriti svoj materinski. Nerijetko se ujedno obrazloženje da "žele" govoriti rumunjski. Ali govorenje materinskog ne isključuje ujedno i "perfektno" usvajanje rumunjskog ili drugog jezika. Iako je "perfektno" vrlo zahtjevan pojam, možda je bolje reći i bolje poznavanje i izražavanje na tom drugom jeziku. Brojna su znanstvena istraživanja davno pokazala i dokazala da odlično poznavanje materinskog jezika poboljšava i olakšava i lakše učenje drugih jezika. Samo što to treba osvijestiti.

Zadnjih godina, pogotovo među našim djecom, vrlo često je autohtoni, stari materinski jezik skoro prepolovljen riječima iz rumunjskog jezika. A ponekad čak i cijele rečenice izgovaraju na rumunjskom. Mislim da iz komotnosti, da jednostavno tako im bude nekako lakše, a nitko ih ne upozorava da u obitelji, na ulici, sa svojim prijateljima bolje je govoriti svojim materinskim jezikom. Zašto? Prvo, zbog već navedenog razloga da dobrim poznavanjem i govorenjem svog materinskog jezika lakše je učiti druge jezike. Drugo, osvijestiti treba da je jezik dio identiteta, pa čak i svojevrsne osobne kulture, u našem slučaju naš materinski jezik otvara vrata u našu, usavršavanju hrvatskog standardnog jezika, jednom od službenih jezika Europske unije. Jezikom, koji iako brojno relativno mali, govore stanovnici jedne od najljepših država Europe, bogate kulture, u kojoj dosta nas provodi divna ljeta. A kao slavenski jezik pomaže nam i razumijevanju i učenju drugih slavenskih jezika. Jer, ruku na srce, danas znati engleski je nešto što se podrazumijeva samo po sebi, i koji jezik većina mladih zna (barem u nekoj prihvatljivoj mjeri i inače). Treća, naš materinski jezik je materinski veza, spona, most između generacija, onih prije nas i onih koji dolaze iza nas. Naši su ga govorili, uvalili i prenijeli nama. Iako ni njima nije bilo lako, jer su u školi morali učiti mađarski i njemački. Pa ipak, kad je veliki rumunjski lingvist Emil Petrović posjetio naša sela prije skoro stotinu godina divio se onome što je zabilježio i napisao knjigu o tom govoru (*Graiu carasovenilor*).

Na nama je da taj most očuvamo i gradimo dalje, da bi ga mogli prenijeti sljedećim generacijama. A materinski nam je jezik i jezik naših prvih molitvica, jezik na kojem molimo, jezik kojim govorimo i molbe upućujemo Majci Božjoj kada hodočastimo u Mariju Radnu i Mariju Biskupicu. Tim istim jezikom govorimo kada idemo u Međugorje, koje je za našu zajednicu postalo iznimno važno hodočastišće. Imajmo sve to (a to je samo mali dio) na umu i govorimo svojim materinskim jezikom.

Umjesto zaključka i pouke, pročitajte pjesmu iz nove zbirke Milje Kurečića, koja govori i o našem materinskom jeziku.

Radujem se i sam Kurečićevak pravi,

ne mi sramota jezikam i to ga govorim,

zaludu tu ina du i u mi gorko travi

ali krv u vodu kako da pritvorim?

Nosim krunu od zama i ne i pile,

u srcu duh kara i evskog naroda,

muke ovoga sveta su me zarobile,

sudbina za dva srebrnjaka me proda.

Moje rodno mesto nikomu ne dam,

niti prosim od nikoga i e sre e,

ne pla i im se e tiji propadam,

radujem se dok Kara i reka je i te te e.

Maria Lacchici